

Studenter og politikk (oversatt fra tysk)

Taler

Rudi Dutschke

Dato

12 mars 1968

Sted

Foredrag på Blindern

- 1 La meg først få lov til å takke for innbydelsen til å komme hit. La meg dernest få
gi uttrykk for at jeg er svært glad for at det nå - etter at de tyske fascister ofte nok
har hatt anledning til å triumfere i Norge med sine støvler og dumme hoder -
også er mulig for tyske anti-fascister å kunne tale her. Og forhåpentligvis skal
5 ikke dette bli siste gang så skjer.

- Jeg håper at denne første «forståelse» og den første «oppklaring» mellom oss,
den første diskusjonen vi fører, ikke skal bli den siste. Jeg håper også at de
begynnende kontakter mellom radikale studenter, de være seg organiserte eller
10 uorganiserte, det være seg tyske studenter som engasjerer seg politisk her i Norge
eller omvendt, skal bli utbygget til et direkte samarbeid. Vi må alle være klar over
at i dag er en uinnskrenket, bornert nasjonal politikk absolutt umulig fordi den
bare hjelper den gale siden, den understøtter en falsk nasjonalisme.

- 15 Jeg skal ta for meg forholdet mellom studenter og politikk. Det vil si: forholdet
mellom universitet og samfunnet, forholdet mellom unge studenter og
vitenskapsmennene, og disses stilling i samfunnet. Ut fra dette skal jeg diskutere
samfunnets forståelse av seg selv.

- 20 Det gjelder å spørre seg selv: Hvilken stilling har jeg som ung student, som
vitenskapsmann, som professor? Hva driver jeg med i dette samfunnet, hva skjer
med meg, hva gjør de andre med meg?

- Eller: Gjør jeg noe med meg? Og hvordan står dette i forbindelse med
25 hverandre?

Jeg vil begynne med den tradisjonelle forståelse av universitet og samfunn. Det
var: skillet mellom materiell og åndelig produksjon. Allerede tidlig i
menneskenes historie begynte det med at det materielle og åndelige skillet ble

herskende, at den ene fikk tenke mens den andre måtte slite og trelle, at den ene kunne skrive, mens den andre måtte arbeide hardt. Slik har det vært i århundreder, slik ter den tradisjonelle arbeidsdeling i samfunnet seg. Det borgerlige samfunn har en grunnstruktur som i seg selv er formet av kapital.

35 Dette er ikke bare av stor vitenskapelig betydning, men det er en antydning som sogar er akseptert av borgerlige økonomier. Det betydelige ved inndelingen av produsentene er at det samme gjelder for delingen i lønnsarbeid og kapital. Det betyr at produsentenes sanne arbeidskraft må selges på markedet og blir betalt for etter hvordan markedssituasjonen er.

40

Og dette betyr igjen at produsentene er frie i dobbelt forstand: De er frie fra produksjonsmidlene som de ikke eier, og de er frie til å kjøpe sine egne varer, til å selge dem og således produsere merverdi. På denne måten bestemmer dette grunnforholdet strukturen i oppdelingen av åndelig og materiell produksjon.

45 Og dette skjer også på samme måte med oss unge studenter og vitenskapsmenn overalt innenfor det kapitalistiske system - interessen for oss henger sammen med markedssituasjonen.

Hva er det så som skjer med oss ? Det skjer at man administrerer oss hver dag i
50 årevis. Eller for å være mer nøyaktig: I hundrevis av år har noen banket inn i oss hvilken elite vi er, vi som er nasjonens yndlingsbarn, velfødde og med masser av penger, vi som har alle mulige former for privilegier i forhold til massene, de som er utelukket fra disse privilegiene.

55 Slik har man banket inn i oss nødvendigheten av å oppfatte oss selv som en elite. Og i det menneskelige samfunns historie betyr elite ikke å arbeide for folket, men å arbeide for makthaverne - med makthaverne og å manipulere massene og folket, ikke å arbeide for dem og frigjøre dem. Dette har man lært oss, og dette har vi tatt opp i oss som en av våre egne verdinormer. Vi har akseptert det som
60 et helt normalt krav fra samfunnet, i hvertfall har universitetets historie vist dette.

Og hva skjedde så videre med universitetet? Tidligere spilte det den rolle at det dannet den ideologiske overbygning; det var der ideologene fikk sin utdanning, disse som forklarte hvorfor menneskene måtte slite hardt, hvorfor det er
65 nødvendig at enkelte politikere og ikke massene hersker, hvorfor mindretallet - og ikke flertallet: massene - bør utøve makten i demokratiet.

70 De siste tiårene har det dannet seg et nytt forhold mellom universitet og
samfunn og det nettopp på grunnlag av et nytt forhold mellom vitenskap og
kapital. Det vil si: Det strukturerte seg et kapitalforhold som i stadig stigende
grad gjorde bruk av og benyttet seg av vitenskapen ut fra en egeninteresse før
75 kapitalutnyttning og profittmaksimering samt maktstabilisering. Med dette
mener jeg at vi i mellomtiden har et samfunn - fra Amerika til
Forbundsrepublikken, fra Italia til Norge - hvor vitenskapen stadig tydeligere er
blitt brukt mer direkte av makthaverne, direkte funksjonalisert i systemets
interesse for opprettholdelsen av maktforholdet og kapitalutnyttelsen.

80 Det betyr at forholdet mellom universitetet og samfunn, forholdet mellom de
enkelte institutter og «giant-corporations», rustningsindustri,
forsvarsdepartementet, er blitt mye mer intimt. Derfor er det også tydeligere at i
dag befinner enhver ung vitenskapsmann seg i den situasjon at han må forstå
dette: Hva er det egentlig som skjer med min vitenskap? Hva er det egentlig som
85 skjer med det universitetet jeg studerer ved? Hvem er det som benytter det? Det
gjelder å forstå at i den nåværende etappe av senkapitalismens utvikling er
vitenskapen blitt til en produktivkraft i forvaltningen, til en systematisk og
subtil vitenskap i utnyttelsen av mennesket.

90 Et eksempel: Ta sosiologien, den positivistiske utdannede sosiolog fra Oslo eller
Köln. Hva lærer han? Han lærer samfunnsapparatet å kjenne og det som skal
bidra til å forbedre forholdene i industri og handel, det som skal effektivisere
utbyggingen av mennesket.

95 Hva lærer for eksempel teknikeren? Han befinner seg kanskje ved et teknisk
institutt i Massachusetts - eller i Norge - som er forbundet med en fabrikk der
raketter blir fremstilt, NATO-raketter som sendes til Amerika og siden til
Vietnam, raketter som blir benyttet av makthaverne for å fremme deres
interesser.

100 Hva skjer med disse vitenskaper? Det er vitenskaper der sosiologen forbedrer
«das Betriebsklima», teknikeren effektiviserer formene for ødeleggelse, formene
for maskineriet til opprettholdelse av herredømmet, makten, kapitalen og
imperialismen.

105 Teknikeren blir innsatt i maskineriet og funksjonerer i en slik undertrykket
situasjon over hele verden under sosialrevolusjonære bevegelser. Slik er

110 situasjonen for teknikerne, for naturvitenskapsmennene og likeledes for
filologene.

Det finnes forskjellige former for imperialism, fra den militære til den
kulturelle. Disse former for imperialism og utnytting av vår vitenskap gjennom
de herskende, gjennom politikkenes fagidioter, skal vi ikke lenger akseptere, skal
115 vi ikke lenger delta i.

Vi skal tenke over hva som skjer med oss. Vil vi bli fagidioter innenfor vårt fag,
eller vil vi bli mennesker som begriper hva som er i ferd med å skje med vår
vitenskap? Mennesker som begriper om de skal bli behandlet som objekter eller
120 om de er subjekter innenfor et samfunn som stadig forandrer seg. Til nå har vi
vært blinde, vi har vært i besittelse av en falsk bevissthet, en bevissthet
manipulert ovenfra, bestemt av signalene ovenfra.

La oss ta et eksempel fra Skandinavia: Jeg kommer fra Göteborg. Der finnes det
125 også aviser à la Springer, det er kanskje det beste eksempel å ta fram når det
gjelder manipulasjon og dirigering.

Denne form for manipulasjon er verdensomspennende, den går helt til
Göteborg og Oslo, den går så langt at følgende står i en Göteborgsavis: «Her
130 kommer en liten revolusjonær om hvem det blir fortalt i Forbundsrepublikken
Tyskland: «Han er et skittent, uvasket og lusete svin».

Dette er et sitat fra noe et eller annet betydningsløst forbundsdagsmedlem har
sagt.

135 I dag blir et mindretall kjennetegnet ved bruk av gullinnfattede briller og ved å
ha langt skjegg, ved ikke å være renvasket som en veltilpasset mann fra
funksjonærstanden. Den som ser annerledes ut blir utsatt for slike forenklinger.
Jeg vil nå si at jeg bekjenner meg heller til de «uvaskede» provos enn til
140 politikkenes renvaskede fagidioter.

Men «Provos» er intet alternativ til disse, vi skal ikke la falske alternativer
bestemme over oss i forholdet til makthaverne. Vi skal analysere vår egen
situasjon meget grundig. Hva skjer med oss mens vi går på universitetet? La meg
145 snakke litt om hva som skjer med oss. Kanskje vil dere kjenne dere igjen, og
kanskje kan vi komme fram til felles slutninger med samme tendens.

Hovedspørsmålet for oss er: Er vi beredt til å la vår utdanning tjene det hensiktsmessige, er vi beredt til å føye vitenskapen inn i det herskende
150 maktapparat, er vi beredt til å gjøre vår vitenskap til en kapitalvitenskap, en vitenskap for makthaverne? Eller skal vi på grunnlag av vår egen erkjennelse og våre egne behov bestemme oss til å få en ny forståelse av vår vitenskap, å utvikle et nytt vitenskapsbegrep og dermed et nytt begrep «politikk»? Dette nye vitenskapsbegrep ville så måtte overveie: Hva har vitenskapen hittil betydd i
155 menneskenes historie?

Opprinnelig betydde vitenskap en produktivkraft i emansipasjonens tjeneste, en produktivkraft som skulle gjøre mennesket istand til å forstå samfunnet, forstå naturen og å overvinne den for dette mål: Maksimale muligheter for individuell
160 lykkeutfoldelse. Dette var vitenskapens opprinnelige mål, et mål som ennå er tilstede som elementer i den borgerlige revolusjon.

Med utviklingen av det borgerlige samfunn skjedde noe helt annet. Dere kjenner ennå flosklene fra den borgerlige revolusjon om frihet, likhet og
165 brorskap. Dere vet også hva som skjedde med disse begreper i mellomtida. Når våre ledere, fra vår Kiesinger til deres Borten, snakker om demokrati, så mener de et formalisert demokrati der bevisste mennesker i samfunnet ikke lenger kontrollerer dette samfunnet, hvor de definerer demokrati som de etablerte partiers herredømme, et herredømme som de hvert fjerde eller hvert tredje år
170 driver vervingskampanjer for.

En ny forståelse av demokratiet må på samme måte utvikles av oss. De skal ikke diktere oss hva demokrati betyr! Og jeg mener at det ikke bare er slik i
forbundsrepublikken Tyskland, hvor vi riktignok har en særlig sterk kontinuitet
175 når det gjelder autoritære og fascistiske tendenser. I mellomtida har dessverre også en rekke land og folk tatt oss igjen, og opprettholder sin demokratiske tradisjon bare som en formell tradisjon.

Demokratiet har ikke utfoldet seg, i stedet har et subtilt formelt demokratisk
180 system utviklet seg der man bare tilsynelatende er demokratiske.

Forutsetningen for demokrati er bevisste borgere i et bevisst land med en bevisst kontroll over politikerne. Det er ikke tilstede her. Dette nye vitenskapsbegrepet sier nei til kapitalvitenskap, sier nei til en vitenskap som hersker over
185 menneskene, men som oppfatter seg selv som en produktivkraft til frigjøring og

som et instrument innenfor den samfunnsmessige og individuelle frigjøring av mennesket.

190 Et eksempel på hvordan det ser ut hos oss:

Vi hadde i 1964/65 fått en oppfordring fra herrene på toppen, fra byråkratene innenfor og utenfor universitet: - Studer raskere, sløs mindre med penger, driv mindre med politikk, anstreng dere mer og forkort studietida! Det skulle gjøres
195 på den måten at mens det hittil var mulig å lese et fag i 12-13 semestre skulle dette nå reduseres til 8-10 semestre.

Denne forkortingen av studietida skulle endog kombineres med et tvangseksaminasjonssystem, dersom man ikke ble ferdig til fastsatt tid skulle
200 man sparkes ut. Og dette kom ikke som noe forslag, ikke som noe grunnlag for en diskusjon, men som et administrativt krav.

Og på denne tida hendte det også noe annet, det såkalte økonomiske «Wirtschaftswunder», som dere sikkert alle kjenner, slo visse sprekker - slik at
205 arbeidskraftsstrukturen gikk ned, den som er forutsetningen for høye vekstresultater. Tyskland fikk ikke den ventede vekstrate på 10 %, men bare 2-3 %. Og kapitalen sa: Vi trenger et nytt innføringssystem for teknologien, men det er bare mulig med en større tilgang på teknisk, økonomisk og pedagogisk intelligens fra høyskolene. Altså en ny funksjonsbestemmelse av universitetet.

210 Plutselig er universitetet blitt interessant for kapitalen. Det ble interessant fordi kapitalistene ville utnytte oss, fordi de ville gjøre oss mer effektive. De innså at motsetningene innenfor kapitalen hang sammen med den såkalte universitetsreform. De forsto forholdet mellom universitetet og samfunnet i
215 dette konkrete tilfellet. (De begynte å tenke: Hva betyr rasjonalisering?). Men hva betyr nå i dette tilfellet en effektivisering til gode for byråkratiene innen- og utenfor universitetet - på vår bekostning? Betyr det ikke til sjuende og sist at standarden på fengselcellene forbedres, men fengselcellene som sådanne ikke blir ødelagt?

220 Studentene har begynt å forstå denne siden ved den vest-tyske kapitalisme. I tillegg kom USAs aggresjon i Sør- og Nord-Vietnam, alt dette har åpnet øynene våre, fått oss til å forstå forholdet mellom vitenskap og humanisme. Det har også gjort forholdet mellom vitenskap og samfunn klarere. Vi så hvordan

vitenskapen ble totalt avhumanisert i Vietnam. Vi så også hvordan avhumaniseringen av vitenskapen i vår egen rustningsindustri øker, og vi lærte å forstå en setning hos Marx som sier: «In unserer heutigen Gesellschaft gehen alle Dinge mit sich doppelt schwanger, ambivalenzschwanger.» Maskinene
230 kunne avskaffe det harde arbeidet, men de skapte en strukturell arbeidsløshet. Vitenskapen kunne bringe lykke, men den produserte elendighet og ødeleggelse.

Denne ambivalens i hele den samfunnsmessige produksjonen, i hele den
235 produktivkraften som vi kaller vitenskap, forsto vi og begynte å tenke etter hvordan vi kunne motarbeide den. Hvordan vi skulle unngå å være med, hvordan vi skulle organisere oss mot de herskende, mot kapitalen, mot imperialismen. Vi begynte å spørre etter organisasjonsformer for antifunksjonalisering. Det ble til et krav om å organisere vår vitenskap,
240 organisere den som en produktivkraft i frigjøringens tjeneste. Og dette skjedde i form av det kritiske universitet. Det vil si at vi benyttet vår vitenskap til å utdanne oss på fagområder som det ikke blir undervist i på de vanlige universitetene.

245 Vi organiserte egne seminarer, egne forelesninger hvor ikke en eneste professor holdt sine kjedelige forelesninger, men hvor mennesker diskuterte med hverandre, arbeidet kollektivt, var i stand til kollektivt å organisere læreprosesser. Og det - nettopp etter maksimen: Oppdrageren må oppdras; ikke slik at han blir en irrasjonell autoritet som tror han forpakter sannheten og hvert tredje år
250 forteller det samme. Denne form for utdanning aksepterer vi ikke lenger. Denne form for vitenskap kjedet oss, denne form for vitenskap gjorde oss mistroiske. Og så satte vi i gang med eget vitenskapelig arbeide mot det herskende universitet med det mål for øyet å demokratisere og humanisere universitetet og å organisere læreprosessene nedenfra.

255 Men da vi begynte å organisere seminarer skjedde det noe som igjen er symptomatisk: Det kritiske universitet ble forbudt. Vi fikk ikke rom å være i, vi måtte gjennomføre masseaksjoner for å besette forelesningsrommene for ganske enkelt å kunne overta disse og derved øve trykk på byråkratiet. Det ga til slutt
260 etter for dette trykket fra studentmassene og ga oss anledning til å få forelesningssaler ved universitetet.

Slik har enhver fase av vår anti-autoritære kamp vært: en kamp mot

265 irrasjonaliteter, mot irrasjonale autoriteter. Mot disse former for falsk
utdannelse var alltid forholdet og dialektikken og opplysningen konstruktiv.
Hva mener jeg med det? Vi har aldri rene, objektivistiske vitenskapsanstalter i
vår kamp. Vitenskap som oppfatter seg selv som produktivkraft i frigjøringens
tjeneste tar parti! Men det tar ikke parti for et etablert parti! Man tar parti for de
270 underprivilegerte, for de lidende masser, tar parti for sine egne undertrykte
interesser. Tar parti for utdannelse av individer og ikke for utdannelse av
objekter, objekter som skal tjene de herskende politiske klikker. Tar parti for en
emansipasjonsprosess nedenfra.

275 Og vi forsto meget snart i vår demokratiske, antiautoritære kamp ved
universitetene - da konfrontasjonen fant sted innenfor universitetet i
demonstrasjoner der vi ikke lenger arbeidet legalt - at et demokratisk anti-
autoritært universitet i et autoritært samfunn er en logisk umulighet. Vi lærte
gjennom konfrontasjonene at vi som studenter, som venstreradikal elite ikke
280 kunne gjennomføre noen revolusjon eller forandring. Det var et viktig skritt i
bevissthetsprosessen i den anti-autoritære situasjonen fordi dette skrittet var
fundamentalt, fordi det dannet seg en karakterstruktur. Samfunnets
tradisjonelle karakterstruktur til menneskene - og til studentene - er passiv. Den
er avmektig, frustrert, nevrotisk, den bare venter på signalene ovenfra for å
285 tilpasse seg.

Som jeg sa da jeg holdt en gjesteforelesning for sosiologene i ettermiddag:
Ydmyke seg overfor overordnede og sparke aggressivt mot underordnede, det er
den normale autoritære utdannelse i de borgerlige-kapitalistiske samfunnene.
290 Og slik har vi forstått dette samfunnet som i seg selv er autoritært og derfor
heller ikke er mulig å forandre ved reformer. Det betyr: I alle institusjoner - hva
enten det er skoler, universiteter, fabrikker, kirker eller hva som helst - danner
det seg i dag et system av autoritære institusjoner hvor det daglig blir produsert
autoritære personer som ikke forstår samfunnet som oppbygget av dem selv. De
295 forstår seg selv som objekter, de er redde mennesker i samfunnet, de har frykt og
opplever samfunnet som fremmedgjort.

Disse nye institusjonene finnes overalt. Derfor er det nødvendig med en ny
forståelse av fascismen - ikke bare i Tyskland. Den tradisjonelle fascismen
300 utmerket seg ved ett parti, én fører. Med én ideologi og én organisasjon som
gjennomførte en brutal terroristisk kamp mot jøder og andre minoriteter,
kommunister og andre «stygge» mennesker.

305 Dette var fascismens historiske funksjon: - forhindre revolusjon og integrere kapitalistiske elementer i den hensikt å stabilisere og bevare systemet.

Den nye fascismen har ikke lenger den historiske funksjonen, men den blir organisert i tradisjonell form, av den formen må man forstå i utlandet at den nye
310 fascismen - som ikke bare er tysk, men også finnes i andre land - ikke lenger er ett parti, - ikke lenger én person, ikke lenger én ideologi. Den er en strukturell fascisme i et system av autoritære institusjoner hvor mennesker ennå bare blir utdannet som objekter.

315 Slik er den nye fascisme. Og derfor eksisterer denne nye anti-autoritære, anti-fascistiske kamp i alle institusjoner i samfunnet, fra universitetene til fabrikkene, fra gymnasene til yrkesskolene. Denne nye form for fascisme må forstås, og da kan man ikke lenger ligge under for de manøvre partiene foretar som f.eks. i Forbundsrepublikken hvor NPD alene blir beskyldt for fascisme, for å være et
320 neo-fascistisk parti. Slike illusjoner kan og må man ikke lenger henfalle til. Et forbud mot NPD er bare en manøver fra de andre partiene for å lede oppmerksomheten bort fra fascismen i deres egne rekker.

Ta nå f.eks. forholdene i Det sosialdemokratiske parti, - (jeg tror igjen at dette
325 ikke bare gjelder Tyskland). Har dere kanskje hørt om? Jeg har ihvertfall aldri hørt om det i Tyskland, at et indre partidemokrati som en meningsdannende prosess nedenfra, har kunnet bli gjennomført innenfor dette systemet? Jeg har hørt svært mange kamerater som samarbeider med oss og som har forlatt sosialdemokraten, e si at de har forstått at de etablerte partier ikke er annet enn
330 deltakere på en aksjebørs, hvor man spiller for å få del i bruttonasjonalproduktet, for å få del i visse poster og i visse «klikkbedrifter». Dette er det fundamentale prinsipp for de partier som utgjør det parlamentariske systemet.

335 «Parlamentet har», - for å si det med Hegel - «den oppgave å vise folk at det blir regjert. De virkelige avgjørelser, ifølge sosiologiske analyser (nok engang ikke bare i Tyskland), er ikke lenger oppgaver for parlamentet. Vi vet at som i tidsrommet før parlamentarismen, - som de borgerlige politologer og sosiologer sier - er det i avtalene mellom ministerbyråkrati og konsernene og byråkratene
340 innenfor systemet at de virkelige avgjørelsene tas vedrørende økonomi og politikk. Fraksjonen innen partiene bare sanksjonerer det som allerede er

bestemt, det er regjeringens og parlamentets arbeid.

345 Og derfor må enhver radikal opposisjon - som har forstått at dette systemet i seg selv aksepteres nesten som et kybernetisk system og at det regulerer seg selv og framstiller hoved- og biprodukter for å bedre systemet og ikke for å sprengte systemet, forstå at systemet må ødelegges fordi det dag for dag sprer usikkerhet, fordi det ødelegger menneskene, fordi det undertrykker individet, fordi det gir
350 mennesket en trygghetsfølelse. Fra NATO til SEATO, fra de enkelte militærallianser til understøttelse av den greske fascisme - må systemet ødelegges.

Den som forstår dette systemet er farlig i seg selv, den som dag for dag forstår at
355 det blir farligere, den som forstår at Vietnam ikke er noe langt borte fra oss, må også forstå at veien til Kambodsja, Laos, Thailand, til Filippinene og til Afrika og Rhodesia, til Latin-Amerika og Hellas går i retning av eksplosiv oppløsning.

Hva gjør US-imperialismen og hva gjør NATO når det i Hellas finner sted
360 nasjonale frigjøringskamper av stort omfang? Hvor skal de ta sine tropper fra? De har allerede nå ytterst alvorlige vanskeligheter.

Slik kan man forstå at systemet i seg selv er farlig, at partiene i parlamentet ikke er rede til å stille spørsmål ved systemet, men bare gjør det mer effektivt, bare
365 gjør det enda bedre for makthaverne. Den radikale student er ikke lenger en deltager i systemet, han/hun organiserer seg utenfor parlamentet. Man forstår at parlamentet ennå blir brukt for at det ikke lenger er om å gjøre å løsrive menneskene fra ukontrollerte makter, frigjøre dem fra usikkerhetens herredømme, frigjøre dem fra usikkerheten og det nevrotiske i dette samfunnet
370 av frustrasjon og objektivisering av mennesket. Han begriper at kampen må føres utenfor parlamentet.

Hos oss var det kritiske universitet den måten vi kunne føre vår kamp på utenfor parlamentet, utenfor de bestående institusjoner. Og så kjempet vi
375 utenfor institusjonene, utenfor parlamentet og startet den antiautoritære bevegelse. Det skjedde nettopp ved at vi tok fatt i det svakeste ledd i systemet hos oss universitetet.

Dette svake ledd ble politisert med det nye vitenskapebegrep: vitenskap som
380 frigjøringskraft, med en ny oppfatning av begrepet «politikk». Ved hjelp av en

ny oppfatning av begrepene vitenskap og politikk har vi utviklet et system av masseaksjoner. Dog ikke slik at vi har manipulert ovenfra ved hjelp av venstre-radikale, ved hjelp av SDS eller andre grupper. Det var en anti-autoritær bevegelse nedenfra.

Det jeg mener er at også dere som ennå ikke arbeider politisk, som ennå ikke er medlemmer av noen politisk organisasjon, og som ennå ikke har organisert deres eget vitenskapelige arbeide utenfor systemet, mot systemet, må se
390 nødvendigheten av at dere aksepterer min måte å tenke på: Systemet er farlig. Vår vitenskap blir utnyttet og ødelegger oss, frigjør oss ikke. Videre må dere tenke over hvordan dere skal organisere dere, om det er mulig også her å danne et kritisk universitet utenfor det etablerte universitet og mot dette, mot «die Verschülung», mot utdanning av fagidioter, for en utdanning som gjør det
395 enkelte menneske fritt, å utvikle en samfunnsbevissthet, en bevissthet som gjør at det må ut i samfunnet og ikke ligge under for teorien om at «my home is my castle». Får jeg en lykkelig familie, tilpasser meg, tjener godt, - enten i kjemiindustrien eller som en god filolog - ja, så er dette en mulighet. Det skal være visst. Men den fører samtidig til resignasjon, den fører i grunnen til
400 frustrasjon, for man kan ikke utvikle skapende evner i et samfunn som daglig hindrer den enkelte i å utvikle sine skapende anlegg.

Man må ikke organisere seg og identifisere seg med et eller annet flagg, det være seg et Krustjovistisk, Maoistisk, Fidelistisk, anarkistisk eller hva det nå kan være.

405 De revolusjonære, marxistiske grupper har bevissthetsfunksjoner og de går grundig til verks i oppgjøret med samfunnet, de kritiserer samfunnet og seg selv. Det finnes ikke lenger store møter og tilstelninger hvor ikke studentrepresentasjonen fra SDS og andre organisasjoner blir grundig kritisert
410 av det anti-autoritære, bevisste mennesket. Stadig er dette det vesentlige: at oppdrageren må oppdras, stadig dette at han ikke blir selvstendig, at han ikke blir sekterisk, at han ikke isolerer seg.

Og så gjelder det dette at de enkelte unge vitenskapsmenn og studenter først
415 tenker igjennom, hvordan de kan organisere sitt eget utdanningssystem annerledes enn nå.

Jeg kan forestille meg kritiske institutter i Tyskland der unge akademikere og studenter sammen begynner å drive egen vitenskapelig forskning og egne

studier. Våre teknikere i Berlin har begynt å benytte teknikken også som et middel til frigjøring. I Vietnam bruker man den daglig til å ødelegge rismarker med de nyeste forskningsresultater i kjemien. Nå overveier våre kjemikere: Hvordan kan vi utvikle en teknikk som på ny gjør den brente jorda til en jord for mennesker?

Det synes å være et svar for unge vitenskapsmenn som ikke lenger er rede til å la sin vitenskap benyttes til fordel for ødeleggelsesmaskineriet.

Og jeg vil så gå over til siste del av min utførlige behandling av dette tema.

Alt hva vi har gjort utmerker seg ved et nytt organisasjonsprinsipp. Vi har ikke lenger funnet oss i å bli regjert gjennom partiene, av studentrepresentasjonen (-rådet) av professorene. Vi aksepterer ikke lenger en fremmed organisasjon, en ledelse ovenfra, manipulasjon ovenfra. Vi har begynt å kjempe nedenfra, har tatt fatt på i stedet for en fremmed organisasjon, selv å utvikle en organisasjon til støtte for våre egne interesser, for våre egne behov, og også for vår egen lidelse. For vi lider av at vår vitenskap blir utnyttet, vi lider av at våre ledere snakker om fred mens de daglig produserer krig. Vi lider av at de snakker om demokrati og daglig produserer autoritære mennesker.

Og så måtte vi selv organisere oss. Og vi ville ikke lenger akseptere irrasjonelle autoriteter, men kun akseptere en kritisk, rasjonell autoritet.

Det var helt klart at politikerne som kom til universitetet bare for en kort tid og som ville diskutere med oss om sine forslag til en universitetsreform som ville bidra til å gjennomføre deres falske politikk, som agenter for byråkratiet innen- og utenfor universitetet, som agenter for makthaverne og profittmaksimeringen. Studentene var ikke lenger rede til å akseptere disse politikerne.

Og da herr Schütz, vår regjerende borgermester, for noen få uker siden kom til universitetet, ble han bare skyteskive og var ikke lenger noe betydningsfullt menneske i samfunnet. Man lo ham ut fordi han ikke hadde noe å si oss, fordi han ikke lenger forsto oss, fordi han gikk utenom det som vi hadde arbeidet vitenskapelig med og erkjente som våre egne behov. Han snakket kun om nødvendigheten av Orden, Ro og Sikkerhet, og vi snakket om uorden, systemets usikkerhet og uro nedenfra mot systemet! Og det var noe nytt!

Slik står vi overfor hverandre i to leirer: den anti-autoritære leir med prinsippet om å organisere seg selv, prinsippet om stadig kritikk og selvkritikk, prinsippet om den stadige utdanning og videreutdanning hvor den enkelte kan utvikle seg i skapende virksomhet og ikke som nå la seg utvikle innskrenket og bornert av
 465 den andre siden. På den andre har vi statsapparatet som bare blir støttet av passive, lidende og frustrerte masser.

Vi kan i dag si: Vi er ikke den radikale, lille minoritet av det som Schütz og andre snakker om. Men statsapparatet med sitt byråkrati, med sin justis, med sin armé
 470 og sitt politi er den virkelige radikale minoritet, den som hersker over massene, som funksjonaliserer dem, og som daglig med autoritære metoder tvinger dem til å produsere.

Enda et eksempel, et eksempel fra Vest-Berlin. Igjen skulle elementene i det
 475 kjennes igjen ved at jeg ikke snakker om en fremmed verdensdel. Eksemplet er motdemonstrasjon mot SDS og den antiautoritære situasjon i Vest-Berlin tre dager etter vår store Vietnam-demonstrasjon for noen uker siden: 150.000 motdemonstranter på Kurfürstendamm ble det meldt offisielt.

480 Det neste var at politisjefen få dager senere måtte unnskylde seg: Plassen var bare 10.000 m² og på hver m² kan det stå 4 personer, det blir ca. 40.000 mennesker. De reduserte altså deretter tallet med 70.000. Men dette er også et høyt tall.

Men hva var det som hadde skjedd? Hvordan ble de mobilisert? De «40.000»
 485 ble mobilisert ved hjelp av fascismens tradisjonelle metoder. - Når arbeiderne begynner på et arbeid, krever de arbeidstidsforkortelse. Da sier våre herrer over kapitalen og byråkratiet i forbundsrepublikken: Dere får høyere lønn, det er vi enige om, men ingen forkortelse av arbeidstiden! På motdemonstrasjonsdagen tok arbeidstiden slutt 2 1/2 time før full tid - og arbeiderne ble fullt betalt.
 490 Systemet kostet på seg dette for å mobilisere de «40.000».

I Vest-Berlin er hvert syvende menneske byråkrat, funksjonær, og disse ble gjennom sirkulærer oppfordret til å møte opp for å demonstrere. De andre arbeiderne fikk fri fra arbeidet en kort tid og ble betalt.

En klassisk fascistisk massemobilisering som vi egentlig bare kjenner fra autoritære systemer, som vi egentlig bare kjenner fra en analyse av Marx over

den 18. brumaire, hvor Luxembourg-bursjoasiet i Louis Bonapartes skikkelse
500 satte sine betalte bander inn for å gjennomføre et coup d'état. Også i dag
mobiliserer man altså masser ved å betale dem. Noe eget innhold, noe å kjempe
for, noe å gi dem har man ikke. Bare penger.

Hva sier man til massene? Man må frustrere dem, man kan ikke lenger
505 konfrontere dem med et klart innhold, et klart konsept av samfunnet, fordi det
har man ikke lenger. Man snakker ofte om avideologisering, og alle politiske
partier som bekjenner seg til systemet er stolte av at de ikke har noen ideologi.
Og det er den største ideologien som fins, å tale om mangel på ideologi. For til
grunn for teoremet og den tilsynelatende mangel på ideologi ligger tapet av det
510 borgerlige samfunns historiske substans. Det er avideologiseringens nye
funksjon. Man kan ikke lenger fortelle menneskene hva de lever for, hvorfor de
lever, hva de egentlig burde gjøre i dette liv. Man sier bare til dem: Du får et par
prosent mer i lønn, slik at du kan reise 2-3 dager lenger på ferie, og kanskje se en
time lenger på idiotiske fjernsynsprogrammer hver dag. Det er det historiske
515 innhold.

Og ut fra dette var denne demonstrasjonen i virkeligheten en avmektig
demonstrasjon. For å understreke dette: På plassen ble frustrasjonen
transformert til aggresjon på en helt naturlig måte. De passive, lidende massene
520 som blir frustrert av statsapparatet, av partiene, reagerer aggressivt mot
minoriteter, «langhårede aper» - som det heter på Springer-sjargong - eller FU-
kinesere, urostiftere eller studentliknende individer, mennesker med gullbriller
osv. Dere kjenner mentaliteten. Denne frustrasjonen slo i Berlin ut i aggresjon.
Det forekom enkelte forsøk på lynsjing. En student ble nesten slått ihjel. Men
525 alt dette er temmelig lett å forstå innenfor systemet som et uttrykk for
frustrasjon og impotens. Til slutt gikk disse 40.000 som fikk sine ordrer fra de
høye herrer til hovedkontoret for SDS for å brenne det ned, slå SDS-folka
helseløse og likvidere dem.

530 Apparatet er i seg selv så fullt av motsigelser og har så stor angst for enhver
massemobilisering at det sogar frykter at dersom de lidende bevisstløse masser
blir aktivisert mot oss, blir aggressive, kunne de til og med slå til mot sitt eget
statsapparat. Makthaverne vil at massene skal innta en passiv og avmektig
holdning. Men det marsjerte altså 400 mennesker til SDS-hovedkvarteret, brant
535 opp våre røde flagg og skrek på Dutschke. Våre kamerater og forbundsfeller
gikk imot dem, fikk tak i noen og begynte å diskutere. Den første fikk seg et slag

i ansiktet, men etter en time var det slutt på livet.

540 200 mann gikk sammen med oss inn i hovedkvarteret og diskuterte med oss i to timer. Da var halvparten av dem enige med oss; de andre gikk hjem og vi diskuterte videre. Slik var situasjonen den dagen. Og jeg nevner det egentlig bare som et eksempel på hvor svakt og impotent systemet er - og at våre virkelige motstandere er selve statsapparatet.

545

Vår oppgave i dag er «vår relative massebasis», som riktignok ikke lenger innskrenker seg til universitetet. Men vi må utvikle den i retning av samfunnet ut fra prinsippet: Uten et anti-autoritært samfunn, intet demokratisk universitet. Det gjelder å gå inn i samfunnet for å utvikle en sosialrevolusjonær strategi for samarbeid med andre svake ledd - utdanning av en bevisst ungdom, 550 som allerede befinner seg i den materielle produksjon, unge arbeidere, som vi tok eksamen sammen med og som vi arbeider sammen med i fabrikkene.

Slik er vår revolusjonære strategi i kommende periode: På den ene side å 555 konsentrere oss om arbeidet innfor universitet, oppbyggingen av - om mulig - et eget nytt universitet i motsetning til det gamle. Ikke bare et kritisk universitet er målet, for det befinner seg ennå innenfor utvidelsen av vår basis utenfor universitetet, vårt samarbeid med unge arbeidere og funksjonærer, av arbeidet i andre produksjonsgrener og av andre fraksjoner i folket.

560

Under utviklingen av dette arbeidet med å få igang mot- eller kontrauniversiteter som utmerker seg ved at studentene, funksjonærene, skoleelevene og yrkesskoleelevene utdannes i fellesskap innenfor universitetet og gjennomfører felles seminarer. De som er instrumenter i den revolusjonære 565 kamp må bedrive vitenskap som produktivkraft til frigjøring, og ikke lenger studere som en elite. Vi må samarbeide med dem som er avhengige, med dem som er underprivilegerte. Og 'tendensen' blir denne: Å skaffe oss egne institutter, et kontrauniversitet som kampinstrument innenfor samfunnet med det mål og den klare tendens å styrte dette samfunn. Det er en langsiktig oppgave. Den løses ikke fra i dag til i morgen. Men vi må arbeide med den 570 daglig, som unge vitenskapsmenn må vi ikke la oss funksjonalisere men arbeide for emansipasjonsprosessen.

Når dere slutter å studere er det ikke nødvendig at dere lar dere bli tilsvinet i og 575 av apparatet, lar dere degradere til objekter. Husk at det er mulig for den unge

tekniker i Norge som arbeider i en fabrikk som fremstiller raketter, som ung vitenskapsmann å gjøre sabotasje i disse fabrikker, hvis og når det blir farlig. Det er mulig å arbeide på denne måten innenfor systemet: La seg betale, men med
580 det mål å underminere systemet.

Dere kan selvfølgelig si at det er lite pent og lite høflig. Dere ville kanskje til og med si at det var uanstendig når man misbruker samfunnet så umåtelig, et samfunn man har fått sin utdanning i og av. Men jeg mener at et samfunn som
585 misbruker oss - og særlig andre mennesker - ikke har noen rett til å kreve renslighet, orden og ro av oss. Vi derimot har en forbannet plikt til å skape uorden i dette samfunn, med det mål for øyet å skape en orden som utmerker seg ved at universitetet ikke lenger er adskilt fra samfunnet. Dette spørsmål blir f.eks. ofte stilt oss: «Hva må vi politikere gjøre for å berolige dere? Vi er helt
590 fortvilet, men vi vil at dere skal fortelle hva vi egentlig skal gjøre for å få orden på alt igjen?» Og de later som de forstår våre behov og til og med vårt svar.

Spørsmålet er ikke: Hvordan kan samfunnet integrere universitet, men spørsmålet må for studenter som samarbeider med skoleelever og arbeidere
595 være: Hvordan kan det anti-autoritære universitet, den anti-autoritære tendens hos studentene fungere? Alle disse revolusjonære tendenser ved våre universiteter former spørsmålet: Hvordan kan vi integrere vårt dritt-autoritære samfunn inn i et anti-autoritært universitet? Det er spørsmålet. For oss er ikke lenger dette problemet: integrering av studentene i samfunnet, men kan vi
600 integrere samfunnet i universitetet? Med det mener jeg følgende: Målet for omdanningen av det bestående samfunn må være et samfunn, der alle mennesker kan lære, utvikle sine skapende evner. For ideologien om de samme muligheter for alle er en enestående mystifikasjon skapt av våre herskende klikker. Vi trenger et samfunn der det ikke lenger er mulig med sultekrig,
605 utbytting og manipulasjon. Et slikt nytt samfunn får vi bare ved å ødelegge kapitalforholdene og ved å skille produsentene fra produksjonsforutsetningene.

Vi trenger et samfunn der produsentene hersker over samfunnet nedenfra. Vi trenger et samfunn som vil lære, som vil utvikle seg, som er strukturert etter et
610 nytt prinsipp. Et samfunn som ikke lenger arbeider etter prinsippet om maksimalt herredømme og maksimal profitt, men som arbeider etter prinsippet om maksimal lykke og skapende utfoldelse for hvert enkelt individ, uten manipulasjon, uten objektivering, men utdanning av subjekter som selv former sin historie og som ikke lenger lar seg behandle av andre som objekter.

620

Kilde

Dahl, Hans Fredrik & Lorenz, Einhart (red): Solidaritet - Anti-imperialistisk årbok, Oslo 1969, s.150-175

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/studenter-og-politikk-oversatt-fra-tysk>

625

630

635

640

645

650